

STILURILE FUNCȚIONALE ALE LIMBII ROMÂNE

1. Definiția stilului
2. Calitățile generale și particulare ale stilului
3. Stilurile funcționale ale limbii
  - Stilul științific
  - Stilul juridic – administrativ
  - Stilul publicistic
  - Stilul beletristic
  - Stilul colocvial

Stilul < fr. Style (lat. Stylus, gr. Stylos)

- inițial = condei de metal, ascuțit la vârf, cu care se imprimau literele pe tăblițele de ceară;

- astăzi = mod de exprimare verbală sau scrisă;

Buffon (scriitor francez):
Stilul este omul însuși.

Tudor Vianu: ***Stilul este expresia unei individualități.***

STILURILE FUNȚIONALE ALE LIMBII

1. Stilul științific

2. Stilul juridic –
administrativ

3. Stilul publicistic

4. Stilul beletristic/literar

5. Stilul colocvial

= varietăți ale limbii

comune, diferențiate prin
trăsături lingvistice
determinate de un anumit
factor socio-cultural

Stilul

= însumarea trăsăturilor
caracteristice care particularizează
modul de exprimare al unui individ,
al unui grup social bine definit sau
chiar al unui popor

= felul în care fiecare vorbitor
utilizează și particularizează limba

1..IUBIRE, iubiri, s.f. Faptul de a (se iubi); sentiment de dragoste față de o persoană, relație de dragoste, amor, iubit. Sentiment de afecțiune (și admirație) față de cineva sau ceva. V – iubi
(DEX)

2.Art. 16

Căsătoria se încheie prin consimțământul viitorilor soți. Aceștia sunt obligați să fie prezenți, împreună, în fața delegatului de stare civilă, la sediul serviciului de stare civilă, pentru a-și da consimțământul personal și în mod public.

Cu toate acestea, în cazurile arătate de legea specială, delegatul de stare civilă va putea încheia căsătoria și în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea condițiilor prevăzute în alineatul precedent. (Codul familiei. Căsătoria)

3.**Reporter:** Scrieți despre iubire de peste treizeci de ani, iubirea e prezentă în aproape toate cărțile dumneavoastră. De ce preferați acest subiect? E unul frumos, dar care poate fi, deseori, alunecos.

Pascal Bruckner: E foarte alunecos! Iubirea – și fericirea - sunt subiectele principale ale timpului nostru, în Europa de Vest. Valorile care au rămas valide în ciuda laicizării Europei. Sunt insule de sacru, e tot ce ne-a rămas. Am distrus restul, însă iubirea continuă să fie învăluită de sacralitate. (interviu Adevărul, 17 mai 2011)

4. *A cunoaște. A iubi./Înc-o dată, iar și iară,/a cunoaște-nseamnă iarnă,/ a iubi e primavară.*
(Lucian Blaga)

5.-Salut, mă! Ce mai faci? Care mai este viața ta? Ce îți mai face gagică?

-Aaaa, sal! Cam nașpa mă simt. Mi-a dat papucii. Acum pierd vremea de pomană! Tu cum o mai duci?

-Merge!

CALITĂȚILE STILULUI

Calități generale

1) CLARITATEA

- formulare limpede logică și coerentă a ideilor, gândurilor și sentimentelor
- folosirea unor cuvinte accesibile
- respectarea normelor lingvistice
- evitarea termenilor prea specializați, rari sau echivoci.

Abateri

- nonsensul: *unde nu e moral, acolo e corupție*
- pleonasmul: *Angel radios! De când te-am văzut întâiași dată pentru prima oară, mi-am pierdut uzul rațiunii.*
- tautologia: *La sfârșit, în concluzie am avut un beneficiu.*

CALITĂȚILE STILULUI

Calități generale

2) PROPRIETATEA

-utilizarea celor mai potrivite mijloace lingvistice(cuvinte, sensuri, forme, structuri)
în exprimarea ideilor si sentimentelor
-vizeaza concordanța dintre intentia vorbitorului, conținut si exprimarea aleasă.

Abateri

-amestecul haotic al stilurilor;

-folosirea improprie a anumitor cuvinte: A
*M-am însănătoșit, fiindcă am primit un
tratament vindicativ.*

(vindicativ = răzbunător)

CALITĂȚILE STILULUI

Calități generale

3.) PRECIZIA

- utilizarea riguroasă a mijloacelor lingvistice pentru exprimarea clară, logică și concisă a conținuturilor de idei și sentimente
- reflecțiile trebuie concentrate în jurul unei idei centrale

Abateri

- prolixitatea: aglomerarea comunicării cu detalii inutile
- digresiunea: explicații suplimentare obositoare

CALITĂȚILE STILULUI

Calități generale

4.) CORECTITUDINEA

- respectarea normelor de exprimare în organizarea comunicării, la toate nivelurile limbii (oral și în scris)

Abateri

- anacolutul: *Fata, care m-am întâlnit cu ea ieri, este colega mea de bancă.*

CALITĂȚILE STILULUI

Calități generale

5.) PURITATEA

-utilizarea mijloacelor lingvistice consacrate prin uzul limbii literare și admise de limba

Literară

-evitarea arhaismelor, regionalismelor,

-adecvarea stilistică a enunțului la situația de comunicare

Abateri

-abuzul de neologisme

-expresiile argotice, de jargon, obscene

-arhaismele, regionalismele

CALITĂȚI PARTICULARE ALE STILULUI

- 1) **NATURALEȚEA** - exprimarea firească, degajată; vorbitorul stăpânește perfect resursele limbii și cunoaște pe deplin obiectul / scopul comunicaării
-abateri: afectarea și emfaza
- 2) **SIMPLITATEA** - exprimarea sobră, corectă, prin folosirea cuvintelor și structurilor obișnuite ale limbii
- 3) **ARMONIA** - organizarea în acord perfect a tuturor elementelor care formează comunicarea.
-sursele armoniei sunt multiple: accentul cuvintelor, sonoritatea lor plăcută (eufonia), gruparea cuvintelor în propoziții și a propozițiilor în fraze.
- 4) **DEMNITATEA** - folosirea doar a cuvintelor și expresiilor admise de vorbirea cultivată, elevată, evitând ceea ce este necuviincios, trivial, grosolan.
- 5) **RETORISMUL** - nota de patetism măsurat și de entuziasm din enunțare, destinate să mobilizeze și să însuflețească auditoriul.
- 6) **FINETEȚEA** - subtilitatea în exprimarea sensurilor, prin folosirea aluziilor fine, a expresiilor elegante, delicate sau chiar a limbajului laconic (al subînțeleșurilor).
- 7) **IRONIA** - exprimarea ascunde anumite intenții satirice ale vorbitorului;
-modalități de realizare: zeflemeaua, persiflarea, batjocura, maliția, autoironia, sarcasmul etc.
- 8) **CONCIZIA** - utilizarea, în exprimare, a mijloacelor lingvistice strict necesare.
- 9) **ORALITATEA** - folosirea consecventă a particularităților de exprimare proprii limbii vorbite.
- 10) **FLUENȚA** - cursivitatea exprimării orale sau scrise.

STILUL ȘTIINȚIFIC ȘI TEHNIC

- în lucrările științifice/ transmite informații științifice
- articole științifice, lucrările de specialitate scrise de cercetători, savanți
- oferă informații despre obiecte, fenomene, fapte, investigații, cercetări etc.

1. *IUBIRE, iubiri, s.f. Faptul de a (se iubi);*

Sentiment de dragoste față de o persoană, relație de dragoste, amor, iubit. Sentiment de afecțiune (și admirație) față de cineva sau ceva. V – iubi (DEX)

2. *Studiul iubirii nu poate fi realizat de o singură știință, ci necesită o abordare multidisciplinară și interdisciplinară. Această calitate interdisciplinară o îndeplinește psihologia socială, știința care studiază fenomenele de graniță generate de interacțiunea dintre factorii sociali și cei psihologici. Noi nu studiem doar iubirea de dragul iubirii, deoarece nu există raporturi fără suporturi, ci studiem și suportul acesteia, OMUL și, prin aceasta, personalitatea umană.*
(Psiholog dr. Aurelia Moraru)

Formă

- structurat pe categorii/ subcategorii/ paragrafe și alineate;

Conținut

- caracteristici ale stilului: corectitudine și simplitate; claritate și precizie (nu pot exista două interpretări ale mesajului);
  - caracter obiectiv, impersonal;
  - terminologie specifică, în funcție de domeniul vizat - număr mare de neologisme, specifice domeniului respectiv, cele mai multe aparținând zonei unui limbaj internaționalizat;
  - folosirea cuvintelor monosemantice;
- Domeniul de utilizare:* științele exacte (fizica, chimia, biologia etc.)

STILUL ADMINISTRATIV (OFICIAL)

- sfera relațiilor oficiale, administrativ-juridice
- domeniul legislativ, texte elaborate de organul judiciar

2. Art. 16

Căsătoria se încheie prin consimțământul viitorilor soți. Aceștia sunt obligați să fie prezenți, împreună, în fața delegatului de stare civilă, la sediul serviciului de stare civilă, pentru a-și da consimțământul personal și în mod public.

Cu toate acestea, în cazurile arătate de legea specială, delegatul de stare civilă va putea încheia căsătoria și în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea condițiilor prevăzute în alineatul precedent.

(Codul familiei. Căsătoria)

Formă:

- enunțul este organizat judicios (de exemplu, în lege conținutul este organizat în articole, puncte, alineate, paragrafe).

Conținut

- caracteristici ale stilului: respectarea normelor de comunicare, corectitudine și simplitate, claritate și precizie
  - caracter obiectiv, impersonal,
  - folosirea clișeeilor formale (alineat, paragraf chenar etc.)
  - terminologie specifică (stil funcțional conservator)
  - prezența unor clișee/ formule verbale obligatorii pentru un anumit tip de redactare oficială (*se completează cu majusculă* etc);
  - cuvintele sunt folosite exclusiv cu sens denotativ (propriu);
  - emițător: Guvernul României, Parlamentul;
  - receptorul specializat: judecător, avocat;
- Domeniul de utilizare: în relațiile administrative, oficiale. (legi, cereri etc.)

STILUL JURNALISTIC SAU PUBLICISTIC

- îndeplinește funcția de informare, mai ales în legătură cu evenimentele recente, contribuind la formarea sau exprimarea opiniei publice/ funcție de mediatizare a evenimentelor

Reporter: Scrieți despre iubire de peste treizeci de ani, iubirea e prezentă în aproape toate cărțile dumneavoastră. De ce preferați acest subiect? E unul frumos, dar care poate fi, deseori, alunecos.

Pascal Brucknere: *E foarte alunecos! Iubirea – și fericirea -, sunt subiectele principale ale timpului nostru, în Europa de Vest. Valorile care au rămas valide în ciuda laicizării Europei. Sunt insule de sacru, e tot ce ne-a rămas. Am distrus restul, însă iubirea continuă să fie învăluită de sacralitate.*

(interviu Adevărul, 17 mai 2011)

Formă

- structură pe paragrafe, specific mass-mediei

Conținut

- termeni economici, științifici, juridici, politici

- influențează opinia publică/ discurs persuasiv

- limbaj cotidian de maximă accesibilitate/ actual

- formulări tipice limbajului cotidian/ sau limba literară

- receptivitate la termeni noi/ inovație lingvistică/ creații lexicale proprii/ titluri eliptice/ construcții retorice

- mijloace menite să atragă publicul: exclamații, grafice, imagini etc.

- emițător: jurnalist/ receptor: publicul larg

- calități ale stilului: claritate corectitudine obiectivitate

Domeniul de utilizare: mass-media/ publicitate

STILUL BELETRISTIC/ ARTISTIC

- este folosit în operele literare
- transmite sau sugerează stări afective, emoții puternice

Formă:

-în versuri, proză sau text dramatic;

Conținut

-contrastul dintre denotativ și conotativ;

-caracterul individualizat al stilului;

-prezența figurilor de stil;

-utilizarea cuvintelor polisemantice;

-vocabular variat (din orice registru stilistic);

-permite abateri de la normă (dezacord, anacolut, pleonasm);

-funcția principală a comunicării este cea **estetică/ poetică**;

-înglobază elemente din toate stilurile funcționale;

-prezența arhaismelor, regionalismelor, elementele de argou și jargon);

-toate calitățile generale ale stilului;

Domeniul de utilizare: literatura

A cunoaște. A iubi.

Înc-o dată, iar și iară,

a cunoaște-nseamnă iarnă,

a iubi e primavară.

(Lucian Blaga)

STILUL COLOCVIAL

- în sfera relațiilor de familie, în viața de zi cu zi
- relații interpersonale în planul vieții cotidiene

-Salut, mă, prietene! Ce mai faci? Care mai este viața ta? Ce îți mai face gagica?

-Aaaa, sal! Nașpa. Mi-a dat papucii. Acum pierd vremea de pomană! Tu cum o mai duci?

-Așa și așa! Merge! Nu mă plâng!

Forma

-texte în proză/ texte epistolare (scrisori)

Conținut

- discurs ficțional/ stil artistic, discurs nonficțional/ stil științific;
- recurge la elemente nonverbale și paraverbale (ton, gestică, mimică);
- are o mare încărcătură afectivă;
- regulile gramaticale pot fi încălcate;
- pot fi folosite elemente de argou sau jargon;
- sunt folosite particularități regionale sau socio-profesionale;
- folosirea unor formule de adresare, pentru implicarea ascultatorului;
- întrebuințarea clișeele lingvistice, a abrevierilor de tot felul, dar mai ales elipsa, ca urmare a vorbirii dialogate;
- abundenta repetițiilor locutiunilor, expresiilor, a verbelor la imperativ, a diminutivelor, a augmentativelor, a substantivelor în vocativ ;
- utilizarea zicalelor, proverbelor;
- simplitate, degajare și naturalitate.

prof. Alina Popa, Colegiul Economic „Transilvania”, Tg. Mureș
prof. dr. Maria Kozak, Colegiul Național „Al. Papiu Ilarian”, Tg. Mureș